



**Pénzügyi  
Ismeretterjesztő és  
Érdek-képviselési  
Egyesület**

1535 Budapest, Pf. 830  
Adószám: 18198197-1-42  
Nyilvántartási szám: 13060

## **“A felek által kötött kölcsönszerződés érvénytelen”**

Fővárosi Törvényszék 2012. december 7 (43.Pf. 636.553/2012/7)

### **Ez az ítélet másfél év munkájának az eredménye.**

Az Pénzügyi Ismeretterjesztő és Érdek-képviselési Egyesület (PITEE) egy non-profit társadalmi szervezet. Az egyesületet fenntartani, a tevékenységünket finanszírozni és a költségeket viselni kizárólag a tagdíjakból és magánszemélyek támogatásából tudjuk. Állami támogatásban nem részesülünk. Munkatársaink, segítők, jogászaink, közgazdászaink fizetést nem kapnak. Mindenkit az motivál, hogy jogállami eszközökkel fellépjünk a nyilvánvaló igazságtalanságokkal szemben. Ezért fordítjuk a szabadidőnket és energiánkat, információk gyűjtésére, fogyasztók tájékoztatására, perek előkészítésére és peres ügyek képviseletére. Ez a munka azonban számtalan költséggel jár (pl. illetékek, utazás, posta, nyomtatás, fénymásolás stb.), ezért arra kérünk mindenkit, hogy vállaljon részt ezeknek a költségeknek a viselésében!

**Ha úgy ítéli meg, hogy az eddig elvégzett munkánk hasznos az Ön számára, és ha azt szeretné, hogy a jövőben a munkánkat kiterjesszük az OTP Bank Nyrt-n kívül más bankok szerződéseire is, akkor kérjük, nyújtson anyagi támogatást a munkánkhoz!**

A támogatás összegét mindenki döntse el a lehetőségeihez mérten! Mi azt reméljük, hogy átlagosan 10.000-15.000 Ft/fő támogatást tudunk így összegyűjteni. Aki 20.000 Ft vagy annál nagyobb összegű támogatást nyújt az 2013-ban az egyesület támogató tagja lehet.

### **Bankszámlaszámunk:**

Számlatulajdonos: **Pénzügyi Ismeretterjesztő és  
Érdek-képviselési Egyesület**

Számlaszám: **11600006-00000000-40556309**

Számlavezető bank: **ERSTE Bank Hungary Zrt.**

Támogatását köszönjük!

**Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság**  
**43. Pf. 636.553/2012/7.**

A Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság dr. Lázár Dénes ügyvéd (1535 Budapest, Pf.: 830.) által képviselt felperesnek a Szilágyi Gábor György Ügyvédi iroda – ügyintéző : dr. Szilágyi Gábor György ügyvéd (1122 Budapest, Maros u. 48. I/1.) által képviselt **OTP Bank Nyrt.** (1051 Budapest, Nádor u. 16.) I.r. és az **OTP Jelzálogbank Zrt.** (1051 Budapest, Nádor u. 21.) II.r. alperesek ellen jogalap nélküli gazdagodás iránt indult perében a Pesti Központi Kerületi Bíróság 2012. április 18-án kelt 9. P. 85.758/2012/7. számú ítélete ellen a felperes részéről 12. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán tárgyaláson meghozta az alábbi

**k ö z b e n s ő   í t é l e t e t   :**

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét közbenső ítéletnek tekinti, azt megváltoztatja és megállapítja, hogy a felek által 2006. november 14-én kötött kölcsönszerződés érvénytelen.

A közbenső ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

**I n d o k o l á s   :**

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesek – mint egyetemleges jogosultak – részére 305.892 Ft perköltséget. Ítélete indokolásában rögzítette, hogy a peres felek között közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés jött létre, amely részletesen tartalmazza a kölcsönhöz kapcsolódó valamennyi költséget, így az ügyleti kamatot, a kezelési költséget, a hiteldíj változó mértékű voltát, valamint azon feltételeket, amelyek esetén az alperesek egyoldalúan jogosultak voltak a hitelhez kapcsolódó költségek megemelésére. Tartalmazza a szerződés azt is, hogy a kölcsön összegének CHF-ben való megállapítása a folyósítás napján érvényes deviza vételi árfolyamon történik, a törlesztőrészletek megfizetése pedig az egyes törlesztőrészletek esedékessége napját megelőző napon érvényes deviza eladási árfolyamon kerül meghatározásra. Tekintve, hogy a felperes a hiteligénnyel együtt az alperesi üzletszabályzatot átvette, illetve, hogy a közjegyző a kölcsönszerződést tartalmazó okiratot - az ügyfelek nyilatkozata alapján, felhasználva az általuk rendelkezésre bocsátott írásbeli tervezetet is - készítette, továbbá a szerződést felolvasta és megmagyarázta, a felperes nem hivatkozhat arra, hogy az általa árfolyamrészént meghatározott költségre nem terjed ki az alperesek által adott tájékoztatás.

Az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában kifejtette azt is, hogy a felperes nem csatolt bizonyítékot, illetve bizonyítási indítványt nem terjesztett elő arra nézve, hogy a THM nem felelt meg a THM-rendelet 8. § (1) bekezdésében foglaltaknak. Erre tekintettel megállapítható volt, hogy a felperes által megfizetett valamennyi költség a szerződésen alapult, s azok között nem volt olyan költség, amely a THM-rendelet 12. § f./ pontja alapján ne vált volna a szerződés részévé és ekként az alperesek ne követelhették volna. Amennyiben igaz lenne azonban, hogy a szerződés nem tartalmaz valamely költséget, abban az esetben is csupán ezen megfizetett költség visszafizetését követelhetné a felperes, nem pedig az összes további költség megfizetését is.

A semmisségre alapított kereseti kérclem kapcsán kifejtette még, hogy annak jogkövetkezménye – szemben a felperes által előadottakkal – nem jogalap nélküli gazdagodás, hanem a Ptk. 237. §-ában foglaltak, figyelemmel az 1/2010. (VI. 28.) PK véleményben foglaltakra is ; míg a megtámadással elérni kívánt érvénytelenség kapcsán rámutatott, hogy a megtámadásra való jogosultság elenyészett, illetve hogy az eredményes megtámadás jogkövetkezménye szintén nem jogalap nélküli gazdagodás.

A felperes *fellebbezésében* az elsőfokú bíróság ítéletének akként való megváltoztatását kérte, hogy a másodfokú bíróság a kereseti kérelem szerint kötelezze az I-II.r. alpereseket 4.891.369 Ft egyetemleges megfizetésére, valamint a perköltségek viselésére. Előadása szerint az elsőfokú bíróság a tényállást hiányosan állapította meg, ellenben ha a tényállás a benyújtott bizonyítékok alapján került volna megállapításra, akkor nyilvánvalóvá vált volna, hogy a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés c./ pontja értelmében semmis. A tényállás megállapítása során figyelmen kívül maradt annak rögzítése, hogy :

1./ A szerződés nem tartalmazza az árfolyamrész – mint a devizahitel szerződésekre vonatkozó speciális költség – százalékban kifejezett értékét, amely a szerződéskötés napján 1 % volt.

Mivel pedig a szerződés nem tartalmazza sem az árfolyamrész kifejezést, sem pedig annak százalékban kifejezett értékét, a hitelszerződés semmis.

2./ Az alperesek a szerződéskötést megelőzően nem tájékoztatták megfelelően a felperest a szerződéshez kapcsolódó költségekről, az pedig bizonyítást nem nyert, hogy a hitelígényles kedvező elbírálásáról szóló 2006. november 10-i keltezésű alperesi levél a felperesnek megküldésre került.

Az elsőfokú bíróság tévesen értelmezi a 41/1997. (III. 5.) Kormányrendelet 8. § (3) bekezdését és 12. § g./ pontját, értelmezése ellentétes az általánosan elfogadott fogyasztóvédelmi elvekkel és a PSZÁF Felügyeleti Tanácsa által kiadott 9/2006. (XI. 7.) számú fogyasztóvédelmi ajánlás III.3. g-h./ pontjaival, mint szakmailag általánosan elfogadott értelmezéssel.

Az alperesek *fellebbezési ellenkérelme* az elsőfokú ítélet helybenhagyására és a felperes perköltségben való marasztalására irányult. Álláspontja szerint az árfolyamrész – amelynek a szerződésben való fel nem tüntetése miatt a felperes a szerződés semmisségének megállapítását kéri – nem olyan költség vagy díjelem, amelyet a szerződésnek külön nevesítenie kell, ezt az álláspontot támasztja alá a Pénzügyi Békéltető Testület számos határozata is. Azzal, hogy a szerződésnek külön fel kell-e tüntetnie a deviza eladási és deviza vételi árfolyamot vagy e két érték közötti különbség százalékban kifejezett értékét, továbbá az ehhez szorosan kapcsolódó árfolyamváltozást, több egyedi ügyben hozott bírósági határozat is foglalkozott, pl.: Fővárosi Ítéltábla 4. Pf. 20.580/2012/3. számú ítélete, a Kúria Gfv. IX. 30.275/2011. számú ügyben hozott határozata. Mindezek lényege, hogy az árfolyamváltozás nem kötelező tartalmi eleme a szerződéseknek, s előre nem is becsülhető.

A fellebbezés részben megalapozott.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság feltárta tényállást – mely a felek által rendelkezésre bocsátott periratokon alapul – maga is osztja, azt csupán azon elírás tekintetében pontosítja, hogy a kölcsön folyósításának időpontja nem 2011. november 21. napja, hanem 2006. november 21. napja volt (ítélet 3. oldal 1. bekezdés).

A másodfokú bíróság a fentiek szerint pontosított tényállás alapján az elsőfokú ítéletet kizárólag a fellebbezésben foglaltak tükrében vizsgálta.

Mindenekelőtt leszögezendő, hogy a felperes által érvénytelenségi okként megjelölt, a Ptk. 205. §-ának (3) bekezdésébe foglalt együttműködési kötelezettség felperes által állított megszegése még bizonyítottsága esetén sem eredményezi a Ptk. szerint a megkötött szerződés érvénytelenségét, ilyen jogkövetkezményt az előbbi kötelezettség megszegéséhez a Ptk. nem fűz. De nem fűz a Ptk-beli generális szabályhoz képest speciális rendelkezés, a THM rendelet felperes által hivatkozott 12. § g./ pontja sem. A szerződéskötés idején hatályban volt THM-rendelet 12. §-ának g./ pontjában foglaltak mindössze azt rögzítik, hogy a pénzügyi intézménynek biztosítani kell, hogy az ügyfele a szerződés aláírása előtt megismerhesse az összes – pénzügyi intézmény részére fizetendő, a hitel felvételével összefüggő – költséget. E körben az elsőfokú bíróság helyesen mutatott rá arra, hogy a kölcsönszerződés tükrében megállapítható, hogy a szerződő felek a szerződéskötést megelőzően írásbeli szerződéstervezetet bocsátottak a közjegyző rendelkezésére, illetve hogy a közjegyző a kölcsönszerződést tartalmazó okiratot az ügyfelek nyilatkozata alapján készítette el, továbbá a szerződést felolvasta és megmagyarázta. A periratok között 7/A/2. alatt elfekvő irat pedig azt igazolja, hogy az üzletszabályzat átvételére is sor került 2006. november 14-én, tehát az a felperes számára megismerhető volt. Mindemelllett rögzítendő az is, hogy az alpereseknek nem volt jogszabályi kötelezettsége mindezek írásban történő megismertetése a felperessel, a felhívott jogszabályi rendelkezés mindössze azt írja elő, hogy biztosítani kell a megjelölt adatok szerződés aláírása előtti megismerhetőségét – akár a 13. § (1) bekezdésében írt módon is : az üzlethelyiségben kifüggesztett üzletszabályzatban, nyilvános tájékoztatóban, ajánlattételben való feltüntetésével.

Az elsőfokú bíróság tehát helyesen állapította meg, hogy a felperes a fenti adatok ismeretében kötötte meg a szerződést, ha azonban mégsem, úgy ez sem eredményez érvénytelenséget.

Ugyancsak helytállóan értékelte az elsőfokú bíróság, hogy a THM rendelet 8. § (3) bekezdésében írtak sem veendők a perbeli esetben figyelembe, mivel e jogszabályhely már a szerződés teljesítése időszakára vonatkozóan tartalmaz rendelkezéseket, mely rendelkezések ekként a szerződés létrejötte, s érvényessége körében figyelmet nem érdemelnek. A THM rendelet felperes által kiragadott szakaszai egyebekben a fogyasztóvédelmet akként kívánják szolgálni, hogy előírják : a pénzügyi intézetnek tájékoztatni köteles az ügyfelet arról, hogy milyen költségek merülhetnek fel kölcsönszerződés kötésekor. Az egyes konkrét kölcsönszerződésben kizárólag olyan költség számolható fel, mely korábban közzétételre került. Nem kell valamennyi költséget felszámítani valamely konkrét szerződés kapcsán, de csak olyat lehet, ami a 12. § g) pontban írtak szerint korábban közlésre került. A korábban nem közölt és a kölcsönszerződésben felszámított költségen felül további költséget felszámolni a szerződés teljesítési szakaszában sem lehet – feltéve, ha a teljesítés szerződésszerű. Nem szerződésszerű teljesítés esetén azonban ezen korlát nem érvényes, a pénzügyi intézet a szerződésben meg nem jelölt költség felszámítására is jogosult.

Maradéktalanul helytálló volt az elsőfokú bíróság azon megállapítása és megállapításának indoka is, hogy a felperes által szintén felhívott Ptk. 210. § (1) bekezdése sem volt alkalmazható jelen tényállás mellett. Azon túlmenően, hogy még ha a felperes az általa megjelölt tény alapján (alperesek nem tájékoztatták arról a szerződéskötéskor, hogy másnap módosítani kívánják a szerződést) jogosult is lenne a szerződés megtámadására, a Ptk. 236. § (1) bekezdés a./ pontjában írt, a szerződéskötést követő napon megkezdődött megtámadási határidőt elmulasztotta, rámutat a másodfokú bíróság arra is, hogy a szerződés az alperesi egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét tartalmazza, s nem zárja ki, hogy az akár a szerződéskötést követő napon megtörténjék.

Ugyancsak messzemenőig egyetértett azon elsőfokú ítéleti megállapítással a másodfokú bíróság, hogy a felperes által az érvénytelenség jogkövetkezményeként alkalmazni kért Ptk. 361. §-a nem alkalmazható. A jogalap nélküli gazdagodás jogcímének szubszidiárius volta az egyéb jogcím hiányát jelenti. Márpedig az érvénytelen szerződés alapján teljesített szolgáltatások visszakövetelésének van egyéb jogcíme : a Ptk. 237. §-a által meghatározott szerződéskötést megelőző állapot helyreállítása. Figyelemmel azonban arra, hogy még ha csak utalás szintjén is, de a felperes hivatkozott a Ptk. 237. §-ára, az elsőfokú bíróság helyesen vizsgálta azt, hogy a felperes által ugyancsak megjelölt, a Hpt. 213. §-ának (1) bekezdésében megjelölt, s a Ptk. 234. § (1) bekezdése értelmében hivatalból is észlelendő semmisségi ok fennállt-e. E kérdés volt ugyanakkor az egyetlen, melynek kapcsán az elsőfokú bíróság nemleges érvelésével szemben a másodfokú bíróság igenlően foglalt állást, az alábbiak szerint:

A hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban : Hpt.) szerződéskötéskor hatályban volt 212. §-a szerint a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződésnek tartalmaznia kell a külön jogszabály alapján megállapított éves százalékosan kifejezett teljes hiteldíj mutatót. A *teljes hiteldíj* a fogyasztó által a kölcsönért fizetendő terhelés ; amely tartalmazza a kamatokat, a  folyósítási jutalékokat és minden egyéb



– a kölcsön felhasználásával kapcsolatosan fizetendő – költséget. A teljes hiteldíj mutató az a belső kamatláb, amely mellett az ügyfél által visszafizetendő tőke és teljes hiteldíj egyenlő az ügyfél által a folyósításkor a pénzügyi intézménynek fizetett költségekkel csökkentett hitelösszeggel.

A teljes hiteldíj mutató (a továbbiakban : THM) gyakorlati funkciója az egyes pénzintézetek különböző ajánlatainak összehasonlítása, illetve a kölcsönt felvevő megfelelő tájékoztatása. Számítása során a pénzügyi intézménynek a kölcsönrel kapcsolatos – kamaton túli egyéb – költségeket is be kell számítani, cél, hogy a THM az ügylet tényleges terheit tartalmazza százalékos formában. A THM meghatározása mindig a szerződéskötés kori aktuális feltételek, illetve hatályos jogszabályok figyelembevételével történik, melyből az is következik, hogy a feltételek változása esetén mértéke módosulhat.

Deviza alapú kölcsönök esetén az induló THM meghatározásakor a kölcsönvevő által teljesített fizetéseket forintban kell számításba venni, az átszámításnál figyelembe vett devizaárfolyam érvényességének napját a szerződésnek tartalmaznia kell (2006. november 13.).

A periratok tartalma alapján nem tartható fel, hogy a perbeli – devizában nyilvántartott jelzálog típusú kölcsön – szerződésben feltüntetett 7,88 % mértékű induló THM milyen számítás eredménye. A THM a szerződés megkötése idején hatályban volt – a betéti kamat, az értékpapírok hozama és a teljes hiteldíj mutató számításáról és közzétételéről szóló – 41/1997. (III. 5.) Kormányrendelet (a továbbiakban : THM rendelet) 5. számú melléklete által rögzített képlet alapján volt kiszámítandó, amely számításhoz elengedhetetlen a hitel felvételével összefüggő költségek ismerete. A rendelkezésre álló iratok nem tartalmazzák, hogy a THM számítására pontosan milyen költségek figyelembevétele mellett került sor, illetve hogy a figyelembe vett költségek az árfolyamrészről – azaz a deviza vételi és eladási árfolyamának különbözetéből – adódó költséget magukban foglalják-e vagy sem ; az alperesek azonban a másodfokú tárgyaláson egyértelművé tették, hogy az induló THM számítására az árfolyamrészről adódó költségek figyelembevétele mellett került sor. Ezt az alperesi állítást a felperes sem cáfolta, így a bíróság a Pp. 163. § (2) bekezdése alapján valóban fogadta el ; a felperes fellebbezésében ugyanis azt teszi kifogás tárgyává, hogy a szerződés az árfolyamrész kifejezést, illetve annak százalékos mértékét nem tartalmazza, nem pedig azt, hogy a THM értékének kalkulálásakor az árfolyamrész összege figyelmen kívül maradt.

Mindennek persze előkérdése, hogy a deviza vételi és eladási árfolyama között jelentkező különbözet (árfolyamrész) olyan költség-e, amelyet a szerződésnek, illetve a THM-nek tartalmaznia szükséges. A másodfokú bíróság meggyőződése szerint : mivel a kölcsön összege devizában rögzített, de annak folyósítása és törlesztése forintban történik, ezért a deviza átváltásból eredő többlet fizetési kötelezettség teljes egészében a kölcsönvevőre hárul, szükségképpen olyan költségként jelentkezik, amely a kölcsön felvételével merül fel, s amely a hitelező részére visszafizetendő összeget növeli. Ezzel összecsengően a Hpt. fentebb idézett törvényhelye is azt tartalmazza, hogy a hiteldíjnak minden, a kölcsön felhasználásával kapcsolatosan fizetendő költséget tartalmaznia kell, nem tekinthető tehát kivételnek ez alól az árfolyamrészről adódó költség.

A perben értelmezendő kérdés tehát lényegében az volt, hogy a Hpt. 213. § (1) bekezdésének b./ és c./ pontjaiban felsorolt, s a szerződésben kötelezően megjelölendő tételek egymással milyen viszonyban vannak : különböző költségekről szólnak avagy a c./ pont lényegében a b./ pontban foglaltak alapján összegzően megjelölendő költségek tételenkénti kibontását írja elő.

A szerződéskötéskor hatályban volt Hpt. vonatkozó, 213. § (1) bekezdés b./ és c./ pontjai szerint semmis az a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződés, amelyik nem tartalmazza az éves, százalékban kifejezett teljes hiteldíj mutatót és a hiteldíj mutató számítása során figyelembe nem vett egyéb költségek meghatározását és összegét vagy becslését ; továbbá *a szerződéssel kapcsolatos összes költséget*, ideértve a kamatokat, járulékokat, valamint ezek éves, százalékban kifejezett értékét. A szerződés érvényességére is kiható alapkérdés tehát az, hogy a THM számítása valamennyi, a kölcsönt felvevő felet terhelő költség figyelembe vétele mellett történt-e meg, illetve hogy mindezen költségek a szerződésben rögzítésre kerüljenek. A törvény tehát semmilyen kivételt nem tesz és enged, minden költség – így az árfolyamrésből adódó költség is – a szerződés részévé kell, hogy váljon.

A Hpt. 213. § (1) bekezdésének b./ és c./ pontjainak összevetéséből az következik, hogy a c./ pontban foglaltak a b./ pontban foglaltak kibontásaként értelmezendők. Ennek indoka egyrészt jogalkotói (teleologikus), másrészt jogtechnikai.

A jogalkotó célja e szabályozással az volt, hogy a fogyasztót olyképpen részesítse jogvédelemben, hogy kötelezően rendelkezésre bocsátandónak ír elő milyen olyan adatot, amely alapján az adós ki tudja számolni, hogy mi az az összeg, amit neki majd ténylegesen meg kell fizetnie a Ptk. 523. § (1) bekezdése szerinti szerződésszerű teljesítés esetén. Ennek birtokában tud ugyanis az adós arról dönteni, hogy képes lesz-e a szerződéses kötelezettségének eleget tenni, képes lesz-e szerződésszerűen teljesíteni. Ahhoz, hogy az adós a várható teljesítési kötelezettséget ki tudja számolni, minden adatra szüksége van, ami a fizetési kötelezettségét érinti. Ha az adott adat konkrétan nem ismert, csak kalkulálható, úgy arra.

A kölcsön folyósításával kapcsolatban felszámítható költségek köre széles skálán mozog, pénzintézetenként eltérő lehet, így a költségfajták Hpt-beli taxatív felsorolása lehetetlen és nem is cél. Annak pedig, hogy külön az árfolyamrésről nem szól a Hpt., annak további oka is van : a Hpt. nem tesz különbséget az egyes kölcsönszerződések között semmilyen szempont szerint, szabályrendszere vonatkozik tehát mind a forintalapú, mind a devizaalapú szerződésekre. Ebből következően tehát olyannyira általános megfogalmazásúnak kell lennie, hogy az valamennyi konkrét szerződéstípusra vonatkoztatható legyen. Azt, hogy a konkrét esetben mi tehát a Hpt-ben megjelölt költség, egyedi szerződésenként kell vizsgálni.

A Hpt. 213. § (1) bekezdésének b./ és c./ pontjainak egymáshoz való viszonyulását – miszerint a c./ pont a b./ pont kibontásaként értelmezendő – jogtechnikai érv is alátámasztja. Jelesül az, hogy ha a b./ pont alapján fel kell tüntetni a THM-t (melynek számításakor minden költséget és kamatot figyelembe kellett venni) és azokat a költségeket, amiket a THM nem tartalmaz, abban az esetben milyen olyan c./ pontban feltüntetendő további költség (ideértve a kamatot és járulékot is) marad, amit a b./ pont nem tartalmaz.

A b./ pont alapján tehát százalékos formában fel kell tüntetni a THM-t és az azon túli egyéb költségeket, majd a c./ pont alapján külön nevesíteni kell minden költséget. A c./ pont nyelvtani értelmezéséből is az következik, hogy az összes költség feltüntetendő a szerződésben, melybe bele értendő („ideértve”) a kamat és járulék is éves százalékos mértékben kifejezve.

A szerződés – kölcsön kamatáról és költségeiről szóló – II. pontja is a Hpt. 213. § (1) bekezdésének b./ és c./ pontjai szerinti szerkezetben taglalja a költségeket. A II. pont az induló THM mértékeként 7,88 %-ot jelöl meg, illetve tartalmazza a THM számítása során figyelembe nem vett egyéb költséget, a 76.945 Ft közjegyzői díjat. Ez a szerződéses pont felel meg tehát a Hpt. 213. § (1) bekezdés b./ pontjának.

A szerződés II. pontjának II.1 és II.2. alpontjai szólnak arról, hogy az ügyleti kamat mértéke évi 4.95 %, míg a kezelési költségé évi 2,04 %, illetve a II.3. alpont tartalmazza, hogy a kamat és kezelési költség változó mértékű, melyet a hitelezők adott feltételek mellett egyoldalúan jogosultak megváltoztatni. Ezen alpontoknak kellene tehát megfelelnie a Hpt. 213. § (1) bekezdésének c./ pontjának (mint a b./ pont kibontásának). Említést sem tesznek azonban a szerződés ezen II.1.2.3. alpontjai bármely további, az ügyleti kamaton és a kezelési költségen túli, a THM értékét meghatározó további költségekről, így a fellebbezésben kifogásolt árfolyamrész adta költségekről sem. Tényként rögzíthető tehát, hogy a költségek teljes körét illetően a kölcsönszerződés iránymutatást nem ad. Rögzíti a másodfokú bíróság azt is, hogy a kölcsönszerződésen túli további periratokból sem derül ki, hogy a perbeli kölcsön felvételével pontosan milyen költségek merültek fel, jöllehet tudvalevő, hogy a kölcsönszerződésben szereplő 12.000.000 Ft kölcsön ellenére 2006. november 21-én 11.784.001 Ft került kiutalásra a felperes részére (különbözet : 215.999 Ft).

A másodfokú bíróság szükségesnek véli – a fellebbezési ellenkérelemben felhozottak okán – rámutatni arra, hogy az árfolyamrész nem azonosítható az árfolyamváltozás fogalmával, így az árfolyamrészre nem irányadók az alperesek által hivatkozott bírósági ítéletekben kifejtett azon elvek, miszerint az árfolyamváltozás a hiteldíj mutatóban nem szerepel, nem feltüntetendő, előre nem becsülhető. Egyebekben pedig éppen az alperesek adták elő, hogy a THM számításnak részét képezte az árfolyamrész költsége. A THM-nek sosem volt funkciója, hogy a kölcsön árfolyamváltozásból adódó devizakockázatát fémjelezze, ennek megfelelően a devizában nyilvántartott kölcsönök esetében a THM értéke nem is tükrözi a kölcsön árfolyamkockázatát.

Mindezek alapján a másodfokú bíróság a peres felek 2006. november 14-én kötött kölcsönszerződésének – a Hpt. 213. § (1) bekezdésének c./ pontján alapuló – semmisségét állapította meg akként, hogy az elsőfokú bíróság ítéletét közbenső ítéletnek tekintette, s azt a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta. Ezzel a másodfokú bíróság a kereseti kérelem jogalapja felől érdemben eljárározott, az összecszerűség tárgyában az elsőfokú bíróságnak kell lefolytatnia további eljárását az alábbiak szerint.

A Ptk. 237. § (1) bekezdése szerint az érvénytelen szerződés esetében a szerződéskötés előtt fennállott helyzetet kell visszaállítani.



Az érvénytelenség általános jogkövetkezménye, hogy a felek által célzott joghatások nem érhetők el, az ilyen ügyletnek kötelelem keletkeztető hatálya nincs. A szerződéskötést megelőző állapot helyreállításának, vagyis a teljesített szolgáltatások kölcsönös egyidejű visszatérítésének van helye. (Mivel jelen ügyben az érvénytelenség a Hpt. 213. § (1) bekezdésének rendelkezésén alapul, értelemszerűen a részleges érvénytelenség, vagyis az egyes szerződési kikötések érvénytelensége szóba sem kerülhet.)

Ennek tükrében, illetve az 1/2010. (VI. 28.) PK véleményben foglaltak szerint az elsőfokú bíróság által vizsgálendő, hogy a felperes a kölcsönszerződés alapján mely időpontokban milyen összegeket fizetett meg, s azt milyen összegű, a Ptk. 301. § (1) bekezdése szerint számítandó kamat terheli. Az ennek eredményeként kapott összeg és a felperes által az alpereseknek ténylegesen már megfizetett összeg egybevetése alapján határozható meg a felperest a szerződés semmissége folytán esetlegesen megillető alperesi tartozás összege.

A másodfokú bíróság a perköltségek felől nem határozott, lévén, hogy közbenső ítéletet hozott, azonban rámutat, hogy a lerótt 293.500 Ft fellebbezési illeték kiegészítését az Itv. 46. § (1) bekezdésében foglalt 8 %-os fellebbezési illeték, illetve a Kúria 1/2012. sz. KMP jogegységi határozatában foglaltak indokolják.

Budapest, 2012. december 7.

dr. Póta Henriett sk.  
előadó bíró

dr. Illés Krisztina sk.  
a tanács elnöke

dr. Bodor Krisztina sk.  
bíró

A kiadmány hitelesül :

